

Weet je nog

Hij zegt dat hij niet meer van me houdt,
maar ik weet zeker dat hij zich vergist.

VIRGINIE GRIMALDI

Virginie Grimaldi

Weet je nog

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Le parfum du bonheur est plus fort sous la pluie*

Oorspronkelijke uitgever: Librairie Arthème Fayard

Vertaling: Félice Portier en Aniek Njiokiktjien

Omslagontwerp: Studio Marlies Visser

Omslagbeeld: Getty Images

Auteursfoto: vs

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

Copyright © 2017 Librairie Arthème Fayard

Copyright © 2017 voor de Nederlandse taal:

Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Dit boek kwam tot stand in samenwerking met Literary Agency
Wandel Cruse

Eerste druk 2017

ISBN 978 94 0160 788 9 | NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren. Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Je weet nooit hoe sterk je bent, totdat sterk zijn je enige keuze is.

Bob Marley

Voor mijn man,
Voor mijn zoons

Proloog

20.40 uur

Hij is zoals altijd te laat. Dat was hij op onze eerste afspraak, dat was hij op onze bruiloft, en hij zou zelfs in staat zijn om te laat op zijn eigen begrafenis te verschijnen.

‘Wilt u ondertussen wat drinken, mevrouw?’

Dit is al de derde keer dat de ober me uit mijn ongeduld haalt. Ik vind het vervelend om zonder Ben te beginnen, maar ik vind het nog vervelender om degene te zijn die een tafel bezet houdt zonder iets te bestellen. Ik vraag om een jus d’orange.

‘Als mijn man er straks is nemen we een fles Dom Pérignon.’

De ober knikt en loopt terug naar de bar. Ik word heen en weer geslingerd tussen trots en schaamte omdat ik de champagnekaart inzet om zijn geduld af te kopen.

21.00 uur

Ik houd niet van champagne. Ik houd sowieso niet van alcohol, en ook niet van andere dingen waardoor ik de controle verlies. Maar vanavond maak ik een uitzondering. Je viert je tienjarige huwelijk immers niet elke dag!

Ik check het scherm van mijn telefoon voor de tweeënzeventigste keer. Ik heb prima bereik. Geen enkel bericht. Hij zal er nu zo wel zijn. Een uur te laat valt nog mee voor zijn doen.

Vorig jaar was hij er om negen uur in plaats van half acht. Het heeft geen zin om standaard vroeger met hem af te spreken; hij zorgt er toch wel voor dat hij zijn reputatie in ere houdt.

Voor mij geldt het tegenovergestelde, ik ben er vaak als eerste. Ik

anticipeer systematisch op eventuele tegenslagen zodat ik niet voor onaangename verrassingen kom te staan. Het gevoel dat iemand op me zit te wachten grenst aan een angstaanval.

Samen zijn we in balans: het feit dat ik altijd te vroeg ben en hij altijd te laat is, zorgt ervoor dat we op tijd zijn als we samen ergens heen gaan.

21.15 uur

We komen hier elk jaar.

Voor de meeste klanten is het gewoon een prima restaurant met weids uitzicht over de baai van Arcachon. Voor Ben en mij is het ‘ons restaurant’.

Elf jaar geleden heeft hij me hier ‘bijna’ ten huwelijk gevraagd nadat hij zijn spaarrekening had geplunderd om me een zeevruchten-plateau en een verlovingsring van doublé met een zirkonium te geven. Na vier jaar samen was één ding duidelijk: dat we samen rimpels en herinneringen wilden verzamelen.

De ober kijkt me vreemd aan. Ik wil hem net vragen of ik misschien een krab op mijn hoofd heb als ik inzie wat hem verwart: er staat waarschijnlijk al bijna een uur een onnozele glimlach op mijn gezicht. Ik wacht op iemand die niet op komt dagen en heb daarbij een zalige blik: die vent denkt vast dat ik de heilige Bernadette ben.

21.30 uur

Ik hoop dat Ben vrolijker is dan de afgelopen tijd. We hebben tijd samen nodig, gewoon met zijn tweetjes, los van onze dagelijkse beslommeringen. Ik tel de dagen al wekenlang af. Onze huwelijksdag is onbetwist de beste avond van het jaar. We laten elkaars hand niet los (wat rivierkreeftjes eten hilarisch maakt), we halen steeds dezelfde herinneringen op, waar we elke keer weer iets meer om moeten lachen, we leggen liefdesverklaringen af waarbij Romeo verbleekt, we ontroeren elkaar met een simpele blik, stippelen voorzichtig onze toekomst uit, waarna onze liefdesmeter weer vol uitslaat.

Voor ons tienjarige huwelijk heb ik wat verrassingen bedacht. Kamer 211 op de eerste verdieping. Onder mijn jurk mijn rode kanten setje, zijn favoriete. Hij zal het geweldig vinden. En ik waarschijnlijk ook.

22.00 uur

Mijn glas is leeg. Mijn tweede glas ook. Ik heb Ben gebeld, hij nam niet op. Ik heb hem twee sms'jes gestuurd om te vragen waar hij bleef. Of hij het niet vergeten was. Hij heeft niet gereageerd.

Ik probeer mijn bezorgdheid het zwijgen op te leggen. Hij is altijd onvoorzichtig achter het stuur, waarschijnlijk juist omdat hij altijd te laat is. Ik ben altijd angstig geweest. Ook op dit punt compenseren we elkaar.

De ober kijkt me onzeker aan. Ik herhaal: 'Hij komt zo, maakt u zich geen zorgen.'

Ik weet niet zeker wie ik nu gerust probeer te stellen.

22.30 uur

Het restaurant gaat bijna sluiten, maar ik geef de moed niet op. Hij kan niet níet komen. Ik wil best geloven dat hij de laatste tijd iets anders aan zijn hoofd heeft, maar dat is geen excuus om niet op te komen dagen. Hij kan maar beter een goed excuus hebben en me dat vanuit een ziekenhuisbed laten weten.

Hij moet wel onderweg zijn, hij kan elk moment binnenlopen. Hij zou me dit nooit aandoen. Hij zou ons dit nooit aandoen. Mij op onze huwelijksdag laten zitten zou onherstelbare schade aanrichten. Hij komt heus wel. Hij heeft nog dertig minuten.

Twintig.

Vijftien.

Tien.

Acht minuten.

22.52 uur

De deur gaat open, de ober glimlacht naar me. Ik wist het.

Die grijze broek. Dat witte overhemd. Die zwarte schoenen. Ik herken zijn silhouet meteen. Het is Ben niet.

‘Ik wist zeker dat ik je hier zou vinden. Kom, we gaan naar huis.’

Ik schud mijn hoofd. Nog acht minuten, hij kan nog komen.

‘Kom, Pauline. Mama maakt zich zorgen.’

‘Wacht, papa. Hij komt eraan. Ik weet het zeker.’

Mijn vader pakt een stoel en gaat tegenover me zitten. Hij legt zijn hand op mijn schouder en knijpt, alsof hij me uit een droom probeert te helpen.

‘Je weet dat hij niet komt, liefje. Je kwelt jezelf door te blijven hopen dat hij komt... Hij is al drie maanden bij je weg. Kom, dan gaan we naar huis.’

I

Een maand later

Wakker worden is het lastigst. Die paar seconden, die een eeuwigheid lijken te duren, waarin mijn hersenen zich nog niet hebben afgestemd op mijn leven. En waarna ik me tegen de werkelijkheid verzet. De ochtenden die zich aandienen na een nacht vol dromen waarin hij er nog is zijn het zwaarst. Ik open mijn ogen en in plaats van witte gordijnen, foto's van Corsica en zijn bovenlijf op een paar centimeter van het mijne, zie ik een roze muur, een poster van *Titanic* en mijn lijf. Alleen in een eenpersoonsbed. Ik weet niet wat het pijnlijkst is: dat ik mijn man kwijt ben, moet aanzien hoe ons gezin kapot gaat of dat ik als vijfendertigjarige weer op mijn tienerkamer slaap.

Ze zeggen dat de tijd het verdriet verzacht, maar voor mij geldt het omgekeerde. Het kostte me tijd om verdriet te voelen. In het begin had ik geen enkele twijfel: Ben kwam wel terug. Hij had zich verschrikkelijk vergist, hij meende niet echt wat hij zei, daar kwam hij nog wel achter en dan zouden we er samen om lachen. Hij harder dan ik.

Toen kwam de boosheid. Ah, wil je het spelletje zo spelen? Denk je nou echt dat ik je nodig heb? Kijk eens kerel, kijk eens hoe goed het met me gaat, kijk dan hoe mijn leven gewoon doorgaat alsof er niets veranderd is. Ik was zo overtuigend dat ik mezelf ging geloven. Het leven zonder hem was verbijsterend makkelijk; degenen die niet over hun liefdesverdriet heen kwamen waren echt heel zwak. Mijn geluk zou zeker niet door een man bepaald worden.

Die overtuiging brokkelde stukje bij beetje af. Het begon met zin

om in bed te blijven liggen, daarna af en toe een onvoorziene irritatie, tranen zonder reden, paniekaanvallen... Langzaam vulde mijn lichaam zich met leegte. De blijdschap ging ervandoor, de levenslust pakte zijn koffers, de hoop sloeg op de vlucht. Ik leef omdat het moet, ik besta op de automatische piloot. Het vuur in mij is gedooft en mijn lichaam is een omhulsel dat doet alsof.

Mensen complimenteren me omdat ik niet ten onder ga, dat ik ondanks de storm boven water blijf. Ze vinden me dapper. Ik ben juist het tegenovergestelde. Als ik me verzet, dan is dat omdat ik bang ben. Omdat ik weet dat ik tot op de bodem zink als ik niet meer vooruitga.

Er is nog wel een moment, één maar tijdens die ellenlange dagen, waarop ik me vol weet te tanken met geluk.

Half acht precies. Mijn vader slaapt nog, mijn moeder staat onder de douche, zachtjes open ik de deur van de oude kamer van mijn zusje. De kamer is gehuld in duister, het zachte gesnurk dat uit het bed klinkt helpt me mijn weg te vinden. Op de tast zoek ik het kleine warme lijfje dat weggestopt ligt onder het dekbed. Ik streel zijn wang, zijn haartjes, ik hoor hoe zijn adem versnelt, zijn slaperige kreuntjes, en dan zijn kleine stemmetje: 'Goeiemorgen, mama!'

Zijn armen wikkelen zich om mijn hals en zijn lippen geven een natte klapzoen op mijn wang. Ik stop mijn neus in zijn nekje dat nog naar baby ruikt en snuif heel lang. De tank is vol. Ik kan de dag het hoofd bieden.

2

Als we de keuken binnenkomen zit mijn moeder koffie te drinken en een tijdschrift door te bladeren. Jules aait Mina, de boxer, en kruipt dan op schoot bij zijn oma, richting zijn gesmeerde boterham.

‘Dag lieverd, heb je lekker geslapen?’

‘Kijk oma, ik heb een T-shirt van Spijdermen!’

Ik mompel goeiemorgen, ze glimlacht naar me.

‘Wil je toast?’

Elke ochtend flikt ze me hetzelfde. Ze weet dat ik geen honger heb, dat ik mezelf forceer het minimale om niet ziek te worden door mijn keel te krijgen, maar ze weet ook dat ik haar pogingen niet kan afslaan omdat die grote inspanning van haar vergen.

Mijn moeder die het ontbijt klaarmaakt, dat was sinds 1980 niet meer voorgekomen. Ik weet zeker dat ze, voordat we bij haar in-trokken, geen idee had waar de mokken en de lepels zich bevonden. Sinds vier maanden zie ik haar dingen doen waar ik haar niet toe in staat achtte, puur en alleen om het mij makkelijker te maken en om me weer zin in het leven te geven. Ze heeft onze bedden voor aankomst opgemaakt, mijn spullen in de kast opgeborgen, twee maaltijden bereid (pasta en pizza), een T-shirt van Jules gestreken, ze zet koffie en smeert elke ochtend boterhammen, ze heeft me zelfs ver-rast door ons in de tuin op te wachten en te doen alsof ze de rozen aan het snoeien was, terwijl zij nog in staat is om een plant dood te laten gaan alleen al door ernaar te kijken. Onze relatie is ingewikkeld, maar niet zo ingewikkeld dat ik alle moeite die ze doet negeer.

Ik knik. Tevreden snijdt ze een snee brood af terwijl mijn vader zich bij ons voegt in zijn slonzige bruine ochtendjas die hij, op zijn minst, al sinds zijn geboorte heeft.

‘Laat maar, schat, ik doe het wel!’

Hij is niet van plan om zijn rol af te staan. Thuis is hij de perfecte huisman. Zijn passies zijn vegen, koken, de luiken schilderen en de vaatwasser uitruimen. Sinds hij met pensioen is kan hij zich daar volledig aan wijden en hij is niet van plan om zijn plek af te staan aan een beginneling. Tegen degenen die dit verbaast zegt mijn moeder dat ze zichzelf opoffert en zo haar man het plezier gunt om zich over het huis te ontfermen, waarop hij dan antwoordt dat ze hem geen keuze laat. In werkelijkheid compenseren de behoeften van de een de lacunes van de ander, en vice versa, als twee legostukjes die perfect op elkaar passen.

In Ben had ik mijn aanvullende steentje gevonden. Alleen is daar een 38-tonner overheen gereden die de hele boel tot ontploffen heeft gebracht.

3

Ze zeggen dat je de tijd zijn werk moet laten doen. Dat hij verdriet verzacht en in een herinnering omzet. Om de tijd sneller te laten verlopen vul ik hem met routines, demp ik hem met gewoonten.

Alle dagen lijken op elkaar, tot in detail: Jules, werk, onrustig slapen. Om het weekend, als mijn zoon bij mij is, rijgen we allerlei activiteiten aaneen. Als hij bij Ben is rijg ik slaapjes aaneen.

Er zijn al vier maanden verstreken in dit koortsachtige ritme. Ik heb goede hoop dat er in een oogwenk tien jaar voorbij is.

Zoals iedere ochtend was ik te vroeg op mijn werk. Ik had alles op orde en was mijn e-mails aan het lezen toen mijn collega's aankwamen.

Ik werk als intercedent bij een uitzendbureau. Ik ontvang de kandidaten, vul hun dossiers in, stel offertes op, vul vacatures in en doe de hele administratieve afhandeling terwijl het commerciële team zich bezighoudt met de klantenportefeuille.

Degenen die zich komen inschrijven hebben vaak gaandeweg al hun hoop op ons gevestigd. Na het arbeidsbureau, de vacaturebank, werving- en selectiebureaus en de kleintjes in de supermarkt fungeren de uitzendbureaus, die hoofdzakelijk tijdelijke contracten aanbieden, als laatste kans. Ze geven achteloos antwoord op de vragen die ik ze stel en knikken nauwelijks als ik zeg dat ik contact met ze opneem zodra we een geschikte vacature hebben. Ik geniet het meest als dat laatste het geval is: ik voel me dan net de Kerstman, maar dan zonder baard.

De laatste tijd is de koek alleen op. Ik schrijf mensen in en neem vacatures op, ik zoek de geschikte kandidaat, en als die dan blij is,

doet dat me werkelijk niets. Ik ben niet meer dan een vlakke lijn op een ECG.

Om elf uur stapt meneer Bussy, een ondernemer en een van onze grootste klanten, de vestiging binnen. De afmatting gutste uit elke porie in mijn huid. Sinds we open zijn vanmorgen heb ik de gebruikelijke selectie op mijn bord gehad:

‘Ik wil niet in het weekend en ook niet na vier uur ’s middags werken.’

‘Pas op, hè, stuur me geen dikkerd, daar rennen de klanten voor weg!’

‘*Yes I talk very good English.*’

Meneer Bussy, met zijn rode hoofd en zijn overhemd dat een adembenemend zicht biedt op zijn angoratapijtje, heeft besloten om hier ook nog even zijn steentje aan bij te dragen. Hij praat hard om zijn woorden extra gewichtig te laten klinken.

‘Zo mopje, hebben we gehoorproblemen?’

Hoewel ik aan hem gewend ben, geeft zijn veel te vrije houding me hetzelfde gevoel als een nagel op een schoolbord. Ik glimlach professioneel.

‘Dag, meneer Bussy. Wat kan ik voor u doen?’

‘Als jij nou eens gewoon je werk doet, dan zijn we al een heel eind!’ antwoordt hij met een vette grijns. ‘Ik heb je gezegd dat ik een bepaald type kandidaten niet wil. Je hebt er niets van begrepen, ik heb er vanmorgen twee weg moeten sturen van het terrein. Wees nou eens lief en schrijf het in grote letters op mijn dossier.’

Ik weet wat hij bedoelt. Maar omdat hij nu eenmaal besloten heeft dat ik dom ben, besluit ik die rol dan ook op me te nemen: ‘En wat wilt u dat ik precies opschrijf?’

‘Dat ik geen zwarten meer wil. Die zijn lui en niet vooruit te branden, ik kan er niets mee! Bij die van vanochtend leek het wel alsof-ie onder narcose was. Schrijf maar op: geen zwarten, alleen Portugezen. In het slechtste geval Arabieren.’

‘U weet dat ik dat niet kan doen.’

‘En waarom niet?’

‘Omdat dat racisme is. Het is illegaal en bovendien immoreel.’

Hij kijkt me neerbuigend aan: ‘Ik heb je niet om je mening gevraagd. Ik geef je baas genoeg poen om jou te laten doen wat ik je zeg! Dus wees lief, pak die pen en schrijf in grote letters “geen zwarten” op mijn dossier.’

Ik blokkeer, en mijn glimlach ook. Ik ben met stomheid geslagen door de onzin die deze man uitkraamt. Meneer Bussy staat op, pakt een blauwe stift en houdt die op een paar centimeter van mijn gezicht.

‘Hallo! Is daar iemand thuis?’ schreeuwt hij terwijl hij de stift op mijn bureau gooit. ‘Dat krijg je, hè, als je blondjes aanneemt! Die denkt dat ze mij de wet kan voorschrijven... Arm land! Die zit hier niet vanwege haar diploma’s. Ik heb te doen met haar man, die moet...’

De rest hoor ik niet. En het is op dat moment, exact op dat moment, dat mijn hersenen op pauze gezet worden en mijn lichaam op de automatische piloot overschakelt.

Een uur later zit ik in het kantoor van Pascal, de vestigingsdirecteur.

‘Ben je door het lint gegaan?’

Dat is precies de vraag die door mijn hoofd spookt sinds het ‘incident’. Ik ben niet in staat om te antwoorden.

‘Pauline, ik weet dat je het zwaar hebt, maar zo kun je niet met klanten omgaan. Ik ben een uur bezig geweest om te voorkomen dat meneer Bussy zijn contract met ons verbrak. Dit is zeer schadelijk.’

‘Het spijt me, ik weet dat ik te ver ben gegaan. Hij was beledigend, respectloos, ik...’

Pascal heft zijn hand om me te onderbreken.

‘Ik ken hem, Bussy heeft geen manieren. Maar het is ook een van onze grootste klanten dus we moeten water bij de wijn doen. In elk geval is er geen excuus voor jouw reactie. Ik ben professioneler van jou gewend.’

‘Het spijt me, dit is niet mijn stijl.’

‘Dat weet ik, daarom neem ik geen zware maatregelen. Ik denk

dat je wat rust nodig hebt. Ga naar de huisarts, ga daarna naar huis en kom over een week weer terug. We redden het wel zonder jou.’

‘Nee! Dat niet! Ik ben in staat om te werken, ik zweer het!’

Hij staat hoofdschuddend op en loopt om zijn bureau heen.

‘Je bent er al een tijdje niet bij met je hoofd, je maakt de ene fout na de andere. Rust uit en maak je niet druk, ik houd je plekje wel voor je warm.’

‘Alsjeblieft, Pascal! Ik moet juist werken. Doe me dit niet aan!’

Hij legt zijn hand op mijn schouder.

‘Pauline, moet ik je eraan herinneren dat je je glazen presse-papier in het kruis van Bussy hebt gegooid? Ik wil je hier voor volgende week woensdag niet meer zien. Je hebt tijd nodig.’

Ik geef me over. Het heeft geen zin om door te zeuren, hij zwicht toch niet.

Tijd. Maar wat ga ik daar dan mee doen?